

Έργο:

«Ανάπτυξη Οικοσυστήματος Κοινωνικής και Αλληλεγγύης Οικονομίας (Κ.Α.Λ.Ο) στη Δυτική Αθήνα - Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο ΚΟΙΝΩΝΩ»

Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (ΕΚΕ) και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενα

Πρόλογος.....	4
1. Εισαγωγή.....	5
2. Τι είναι Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη.....	6
3. Το Οικοσύστημα των ‘ομάδων ενδιαφερομένων’ (stakeholders).....	9
4. Κοινά στοιχεία και διαφορές μεταξύ Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας και Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης.....	13
5. Η Εφαρμογή της ΕΚΕ στην Ελλάδα.....	16
6. Η ΕΚΕ στην πράξη για τις πολύ μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις.....	16
7. Συνεργασίες και Συμπράξεις των τριών Τομέων στο πλαίσιο της ΕΚΕ – Ενδεικτικές Περιπτώσεις.....	19
8. Πηγές.....	28

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πίνακας 1: Κοινά στοιχεία και διαφορές μεταξύ Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας και Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης	15
---	----

Σχήμα 1: Η αλληλεπίδραση και η αμοιβαιότητα των ‘ενδιαφερόμενων μερών’ (stakeholders)	9
Σχήμα 2: Ανάλυση ‘ομάδων ενδιαφερομένων’ μιας κοινωνικής επιχείρησης.....	13
Σχήμα 3: Ο σκοπός της κοινωνικής επιχείρησης.....	14
Σχήμα 4: Το Πλαίσιο των Κοινωνικών Επιχειρήσεων.....	20

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόλογος

Το Έργο 'Ανάπτυξη Οικοσυστήματος Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (Κ.ΑΛ.Ο.) στη Δυτική Αθήνα (Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο "ΚΟΙΝΩΝΩ")', με αναθέτουσα αρχή τον Αναπτυξιακό Σύνδεσμο Δυτικής Αθήνας (ΑΣΔΑ), που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ε.Π. «Αττική 2014 - 2020» και από εθνικούς πόρους, αφορά στην ανάπτυξη ενός Οικοσυστήματος Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, καταρχήν στην περιοχή της Δυτικής Αθήνας, που φιλοδοξεί να έχει αντίκτυπο και στο σύνολο της Χώρας. Φορέας Χρηματοδότησης του Έργου είναι η Περιφέρεια Αττικής, η οποία στηρίζει χρηματοδοτικά τις ΟΧΕ/ΒΑΑ που εντάσσονται χωρικά στην αρμοδιότητά της, μέσω του Ε.Π. «Αττική 2014 -2020».

Η Πράξη επιδιώκει να συμβάλλει στην κάλυψη σύνθετων κοινωνικών αναγκών και προκλήσεων, ενισχύοντας την προώθηση της απασχόλησης και συμβάλλοντας στην πρόληψη και την καταπολέμηση του αποκλεισμού ευπαθών και ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού. Απευθύνεται τόσο στον γενικό πληθυσμό και σε οποιονδήποτε ενδιαφέρεται να πληροφορηθεί για τις ευκαιρίες και τις προοπτικές της Κ.ΑΛ.Ο. στην Ελλάδα, όσο και στους φορείς της Κ.ΑΛ.Ο. και τους εργαζόμενους σε αυτές, στους εν δυνάμει κοινωνικούς επιχειρηματίες της, σε στελέχη των ΟΤΑ και των τομέων που συνδέονται με την κοινωνική ένταξη των ευπαθών ομάδων. Οι προβλεπόμενες υπηρεσίες θα παρέχονται δωρεάν και χωρίς αντάλλαγμα, συνολικά και ισότιμα προς κάθε πολίτη, επιχείρηση ή οργανισμό, χωρίς γεωγραφικούς ή άλλους περιορισμούς, ενώ οι εκροές και τα παραδοτέα του Έργου θα είναι 'ανοιχτά' προς χρήση από κάθε ενδιαφερόμενο.

Το Έργο υλοποιείται μεθοδολογικά μέσω των παρακάτω αλληλοσυμπληρούμενων Τομέων Δραστηριοτήτων (ΤΔ):

- ΤΔ.0: Συντονισμός, Παρακολούθηση, Επιστημονική Στήριξη του Έργου.
- ΤΔ.1: Παρατηρητήριο Ανάπτυξης Οικοσυστήματος Κ.ΑΛ.Ο. στη Δυτική Αθήνα («Παρατηρητήριο Κ.ΑΛ.Ο. »).
- ΤΔ.2: Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες Στήριξης της Ανάπτυξης του Οικοσυστήματος της Κ.ΑΛ.Ο. στη Δυτική Αθήνα (e - Social Economy Initiatives & Services / e-SEIS).
- ΤΔ.3: Συμμετοχικές Δράσεις ανάπτυξης Κοινωνικών Δικτύων και Επιδεικτικών Ενεργειών και Πρωτοβουλιών για την Προώθηση και Διάδοση της Κ.ΑΛ.Ο..
- ΤΔ.4: Οριζόντιες Δράσεις και Υπηρεσίες.

Στο πλαίσιο του ΤΔ.1 'Παρατηρητήριο Ανάπτυξης Οικοσυστήματος Κ.ΑΛ.Ο.' και συγκεκριμένα του ΤΔ-1.4 'Σχεδιασμός συστήματος παρακολούθησης και συστηματικής συλλογής δεδομένων και πληροφοριών για τις δραστηριότητες και τις εξελίξεις στον τομέα στην Ελλάδα και τον ευρωπαϊκό χώρο - Επεξεργασία και ανάλυση των δεδομένων', θα εκπονηθούν - μεταξύ των άλλων - και 36 ειδικές εκθέσεις, που θα παρουσιάζουν, με κατανοητό και περιεκτικό τρόπο, τρέχοντα ζητήματα και μελλοντικές προκλήσεις σχετικά με

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ
Απόδημοι, 27 Μαρτίου, 157-36, Τηλ.: 2102704000, Fax: 2102704007

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ
Απόδημοι, 27 Μαρτίου, 157-36, Τηλ.: 2102704000, Fax: 2102704007

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

την Κ.Α.Λ.Ο. στην Ευρώπη, την Ελλάδα και τη Δυτική Αττική, με στόχο να αποτελέσουν έναν χρήσιμο οδηγό, τόσο για υπάρχοντες και μελλοντικούς κοινωνικούς επιχειρηματίες, όσο και για κάθε ενδιαφερόμενο πολίτη.

1. Εισαγωγή

Στη σημερινή εποχή οι επιχειρήσεις λειτουργούν σε ένα νέο πλαίσιο, περισσότερο απαιτητικό από κάθε άλλη φορά, ως προς την υπευθυνότητα και τη διαφάνεια, παρότι η συνεχής ανάπτυξη και η κερδοφορία τους παραμένουν ως ζητούμενα για την επιβίωσή τους. Το κράτος με τη νομοθεσία του, οι εργαζόμενοι, οι τοπικές κοινότητες, οι μη κυβερνητικές οργανώσεις κι άλλες 'ομάδες ενδιαφερομένων' (stakeholders) ζητούν από τις επιχειρήσεις να αντιλαμβάνονται και να δείχνουν έμπρακτη ευαισθησία στις ανάγκες της κοινωνίας και του φυσικού περιβάλλοντος, σε μία περίοδο που αυτές δείχνουν να έχουν οξυνθεί όσο ποτέ άλλοτε. Τα τελευταία χρόνια, ολοένα και περισσότερες επιχειρήσεις κατανοούν την αξία της εικόνας και της φήμης τους, καθώς και τη σοβαρότητα των κινδύνων που μπορούν να τις επηρεάσουν κι επομένως αποδέχονται τα σημαντικά οφέλη που μπορούν να προκύψουν για τις ίδιες, από το σχεδιασμό και την υλοποίηση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών κοινωνικής υπευθυνότητας.

Η κοινωνική ευθύνη ως στάση και συμπεριφορά προέρχεται από τους αρχαίους χρόνους και συναντάται σε διάφορες μορφές όπως χορηγία, φιλανθρωπία, ευεργεσία, κ.ά..

Ο θεσμός των 'λειτουργιών' νομοθετήθηκε στην αρχαία Αθήνα του Κλεισθένη και του Περικλή και περιελάμβανε σημαντικές κοινωνικές υποχρεώσεις όπως η 'χορηγία', η 'γυμνασιарχία', η 'τριηραρχία' και η 'εστίασις', που συνιστούσαν στην ουσία την αναγκαστική αναδιανομή πόρων από την ιδιωτική πρωτοβουλία προς την κοινωνία και τις ανάγκες της. Οι 'λειτουργίες' ήταν υποχρεωτικές για τους 120 πιο εύπορους πολίτες της κάθε μιας από τις 10 φυλές της Αθήνας, ώστε οι άποροι πολίτες να μπορούν να απολαμβάνουν βασικά δημόσια και κοινωνικά αγαθά.

Ο σύγχρονος όρος 'εταιρική κοινωνική ευθύνη' εμφανίζεται αρχικά το 1987, όταν ο Ο.Η.Ε. δημοσίευσε έκθεση, η οποία μεταξύ άλλων σημείωνε ότι *'...η οικονομική ανάπτυξη, η μάχη κατά της φτώχειας και η βιώσιμη διαχείριση του περιβάλλοντος θα πρέπει να πηγαίνουν χέρι με χέρι'*.

Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, η πρώτη αναφορά ανήκει στο πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ζακ Ντελόρ, ο οποίος το 1994 κάλεσε τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις 'να προχωρήσουν σε δράσεις ανάδειξης της κοινωνικής και περιβαλλοντικής τους ευθύνης'. Έτσι, το 1995 δημιουργήθηκε ένα Ευρωπαϊκό Επιχειρηματικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, το CSR-Europe.

Το 2001 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσιοποίησε την 'Πράσινη Βίβλο της για την ΕΚΕ', ως βάση διαλόγου των ενδιαφερόμενων μερών, ενώ την επόμενη χρονιά δημιουργήθηκε ένα

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Φόρουμ όλων των ενδιαφερόμενων μερών (stakeholders), το οποίο μετά από πολύμηνες συζητήσεις παρέδωσε τις εισηγήσεις του στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2004.

Το 2006 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημιούργησε την 'Ευρωπαϊκή Σύμπραξη για την ΕΚΕ', με σκοπό να συγκεντρώσει τις πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται από επιχειρήσεις κι άλλους οργανισμούς σε αυτό το τομέα. Στη συνέχεια κατά τη διαμόρφωση των στόχων της 'Ευρωπαϊκής Στρατηγικής 2020', που διατυπώθηκαν τον Μάρτιο του 2010, υπογραμμίστηκε η σπουδαιότητα της ΕΚΕ ως εργαλείο για τη βιώσιμη ανάπτυξη και αποφασίστηκε η ενσωμάτωση μετρήσιμων στόχων ΕΚΕ σε πέντε τομείς:

- Απασχόληση
- Έρευνα και καινοτομία
- Κλιματική αλλαγή και ενέργεια
- Εκπαίδευση
- Καταπολέμηση της φτώχειας

Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεσμεύτηκε να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη για τη δημιουργία εθνικών στρατηγικών για την ΕΚΕ και την συμπερίληψη της ως ένα από τα κριτήρια για τις δημόσιες προμήθειες.

2. Τι είναι Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

Σύμφωνα με την 'Πράσινη Βίβλο' της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του 2001, 'εταιρική κοινωνική ευθύνη είναι η έννοια σύμφωνα με την οποία οι εταιρείες ενσωματώνουν σε εθελοντική βάση κοινωνικές και περιβαλλοντικές ανησυχίες στις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες και στις επαφές τους με τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη'.

Σύμφωνα με το Παγκόσμιο Επιχειρηματικό Συμβούλιο για την Αειφόρο Ανάπτυξη (The World Business Council for Sustainable Development –WBCSD), ΕΚΕ είναι η 'συνεχής δέσμευση των εταιρειών για τη διατήρηση ηθικής συμπεριφοράς και τη συνεισφορά στην οικονομική ανάπτυξη, ταυτόχρονα με τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των εργαζομένων και των οικογενειών τους, της κοινότητας στην οποία εργάζονται και της κοινωνίας γενικότερα'.

Τέλος, σύμφωνα με το Ελληνικό Δίκτυο για την ΕΚΕ (σήμερα CSR-Hellas), 'εταιρική κοινωνική ευθύνη είναι η οικειοθελής δέσμευση των επιχειρήσεων για την ένταξη στις επιχειρηματικές τους πρακτικές, κοινωνικών και περιβαλλοντικών δράσεων, που είναι πέρα από όσα επιβάλλονται από τη νομοθεσία και έχουν σχέση με όλους όσους άμεσα ή έμμεσα επηρεάζονται από τις δραστηριότητές τους'.

Όπως προκύπτει από τους παραπάνω ορισμούς, τα βασικά στοιχεία της ΕΚΕ είναι τα εξής:

- ✓ έχει εθελοντικό χαρακτήρα,

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- ✓ στοχεύει στη βιώσιμη ανάπτυξη,
- ✓ αποτελεί στρατηγική επιλογή της επιχείρησης, δηλαδή απόφαση με μακροχρόνια δέσμευση, που επηρεάζει οριζόντια όλες τις λειτουργίες της.

Σύμφωνα με τον Kotler (2009), η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη διακρίνεται σε τρεις κατηγορίες, τις εξής:

- Στρατηγική ΕΚΕ, που συνδυάζει τα κοινωνικά οφέλη με τους στρατηγικούς στόχους της επιχείρησης. Στην ουσία η επιχείρηση πραγματοποιεί φιλανθρωπίες με στόχο την μακροπρόθεσμη ενίσχυση των οικονομικών της στόχων, άρα και των κερδών της. Αναπτύχθηκε τη δεκαετία του 1980 και αξιοποιεί την ΕΚΕ ως επένδυση για τη δημιουργία καλής φήμης έναντι υπαρχόντων και δυνητικών πελατών και ως τρόπο διαφοροποίησης σε σχέση με τον ανταγωνισμό. Η εφαρμογή της αφήνει ερωτηματικά, αφενός σχετικά με το βαθμό ικανοποίησης των αναγκών των 'ομάδων ενδιαφερομένων', αφετέρου σχετικά με την βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη απόδοση για την επιχείρηση.
- Ηθική ΕΚΕ, όπου πέρα από τις οικονομικές και νομικές υποχρεώσεις της, η επιχείρηση δεσμεύεται να αναλαμβάνει δραστηριότητες που δεν προκαλούν οποιαδήποτε οικονομική, πνευματική και ψυχολογική βλάβη στην κοινωνία. Τα στελέχη της 'ηθικής' επιχείρησης δεσμεύονται συνειδητά στις παραπάνω αξίες, ακόμη και αν βραχυπρόθεσμα αυτό συνεπάγεται μεγαλύτερες δαπάνες για την επιχείρηση, καθώς γνωρίζουν ότι αν παραβιάσουν αυτές τις αρχές και αξίες (π.χ. μόλυνση περιβάλλοντος, κακές συνθήκες εργασίας κ.ά.), πιθανόν να προκαλέσουν σημαντική βλάβη στην εικόνα της επιχείρησης και δραματική συρρίκνωση των αποδόσεων για τους μετόχους. Έτσι η 'ηθική' επιχείρηση αποκτά αξιοπιστία και ενισχύει την αφοσίωση των πελατών στα προϊόντα και τις υπηρεσίες της, καθώς και την εμπιστοσύνη των εργαζομένων, των προμηθευτών και άλλων 'ομάδων ενδιαφερομένων'.
- Ανθρωπιστική ΕΚΕ, όπου η επιχείρηση εκτός από την αποφυγή δημιουργίας βλάβης στο κοινωνικό σύνολο, αναλαμβάνει ενέργειες για τη βελτίωση και εξάλειψη κοινωνικών προβλημάτων όπως το επίπεδο φτώχειας, η φροντίδα ευπαθών ομάδων, ο αναλφαριθμισμός κ.ά., που προκαλούν κοινωνική ανισότητα. Οι δράσεις αυτής της κατηγορίας μπορεί να είναι είτε άμεσες, όπως η συμμετοχή σε προγράμματα απασχόλησης μακροχρόνια ανέργων ή απεξαρτημένων ατόμων, είτε έμμεσες, όπως δωρεές σε φιλανθρωπικά ιδρύματα.

Σύμφωνα με το Ελληνικό Δίκτυο για την ΕΚΕ (CSR-Hellas), υπάρχουν πέντε διαφορετικά επίπεδα εφαρμογής της ΕΚΕ από επιχείρηση σε επιχείρηση, ανάλογα με το βαθμό δέσμευσής τους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

Θεσπικόν Κέντρο Έρευνας
και Τεχνολογίας
Αθήνας

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΣΥΝΑΞΙΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ
Αρσάκης 37, Μαρσίνης, 115 26, Τηλ.: 2107040404, Fax: 2107040447

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Στο πρώτο επίπεδο, οι επιχειρήσεις διαμορφώνουν ένα κώδικα δεοντολογίας ή έναν οδηγό καλής συμπεριφοράς, δηλώνοντας τις προθέσεις τους σχετικά με το κοινωνικό και το φυσικό περιβάλλον.
- Στο δεύτερο επίπεδο κατατάσσονται επιχειρήσεις που εφαρμόζουν ένα πρόγραμμα δράσης της δικής τους επιλογής, με δικούς τους στόχους και προτεραιότητες, χωρίς συνεργασία με άλλες 'ομάδες ενδιαφερομένων' (stakeholders).
- Στο τρίτο επίπεδο εντάσσονται επιχειρήσεις που εφαρμόζουν κάποιο αναγνωρισμένο σύστημα αξιολόγησης προγραμμάτων ΕΚΕ, όπως το EMAS, ISO14001, κ.ά., που στην ουσία εξασφαλίζει έναν τυποποιημένο τρόπο δράσης με μετρήσιμα αποτελέσματα.
- Το τέταρτο επίπεδο επιτυγχάνεται όταν η ΕΚΕ ενσωματώνεται οριζόντια στις λειτουργίες μιας επιχείρησης ως ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης, επιδρώντας στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.
- Στο πέμπτο επίπεδο η επιχείρηση έχει συνεχή και ανοιχτό διάλογο με τις 'ομάδες ενδιαφερομένων' (stakeholders) για να εντοπιστούν ανάγκες και προτεραιότητες, να τεθούν στόχοι και να συμφωνηθούν τα μέσα επίτευξής τους.

Επομένως γίνεται φανερό, από τα παραπάνω ότι **ΕΚΕ δεν είναι:**

- ✓ Η συμμόρφωση με τη νομοθεσία και τις κανονιστικές διατάξεις, που άλλωστε είναι υποχρεωτικές.
- ✓ Η εμπορική χορηγία, η οποία προβάλλει το σήμα και τα προϊόντα της.
- ✓ Οι δημόσιες σχέσεις, αν και οι περισσότερες δράσεις ΕΚΕ συμβάλλουν στη διαμόρφωση θετικής εικόνας για την εταιρεία.
- ✓ Περισπασμός στον κύριο επιχειρηματικό σκοπό, που είναι η παραγωγή πλούτου και η επίτευξη κερδών. Αντιθέτως η υποστήριξη δράσεων που συμβάλλουν στην κοινωνική ευημερία και την αειφόρο ανάπτυξη, προσθέτουν αξία και αυξάνουν το κοινωνικό μέρισμα, ενισχύοντας τις σχέσεις αμοιβαίας εμπιστοσύνης με τις 'ομάδες ενδιαφερομένων' (stakeholders).

Αντίστοιχα, η **ΕΚΕ είναι:**

- ✓ Μία διαρκής πλατφόρμα κοινωνικού διαλόγου, που στηρίζεται στην αξιοπιστία και την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών και ενισχύεται μέσω ενός ισότιμου και συνεχούς διαλόγου, με στόχο τη δημιουργία αειφόρου πλούτου για όλους.
- ✓ Μία διαδικασία που παρέχει τη δυνατότητα καταγραφής και κατανόησης των αναγκών όλων των μερών και δημιουργεί τις ευκαιρίες για συνέργιες και βελτιώσεις.
- ✓ Μία επένδυση με μακροπρόθεσμα αποτελέσματα, που δεν μετριοούνται άμεσα, αλλά βελτιώνουν την ποιότητα ζωής όλων των μερών.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ
Απόδημοι, 27 Μαρτίου, 157-36, Τηλ.: 2102748400, Fax: 2102758467

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- ✓ Πηγή κοινωνικής καινοτομίας (ΚΚ), αφού μέσα από την οπτική πολλών και διαφορετικών 'ομάδων ενδιαφερομένων' διαμορφώνονται λύσεις σε πραγματικά προβλήματα, που μπορούν να επιφέρουν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα (π.χ. κυκλική οικονομία, ήπιες μορφές αστικής μετακίνησης κ.α.'.).

3. Το Οικοσύστημα των 'ομάδων ενδιαφερομένων' (stakeholders)

Οι δράσεις της ΕΚΕ για να αποδώσουν, θα πρέπει να ανταποκρίνονται στις βασικές ανάγκες και τις αξίες του κοινωνικού περιβάλλοντος στο οποίο δραστηριοποιείται μία επιχείρηση. Στο παρακάτω Σχήμα 1 αποτυπώνονται τα συστατικά στοιχεία μιας κοινωνίας, καθώς και το πώς σχετίζονται και αλληλεπιδρούν μεταξύ τους.

Σχήμα 1: Η αλληλεπίδραση και η αμοιβαιότητα των 'ενδιαφερόμενων μερών' (stakeholders)

Οι σημαντικότερες 'ομάδες ενδιαφερομένων' (stakeholders) μας κοινωνίας είναι:

Οι μεγάλες και μικρές επιχειρήσεις, που λειτουργώντας 'υπεύθυνα' μπορούν να βελτιώσουν τον οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό αντίκτυπο τους. Απαιτείται ο εντοπισμός των ομάδων που επηρεάζονται από τις δραστηριότητες της κάθε επιχείρησης, η οικοδόμηση σχέσεων αμοιβαίας εμπιστοσύνης και αλληλοσεβασμού, η διαβούλευση με

αυτούς, η εξισορρόπηση των απαιτήσεων τους και η εκπόνηση σχεδίου δράσεων με αμοιβαίο όφελος.

Οι εργαζόμενοι και για το σκοπό αυτό οι επιχειρήσεις θα πρέπει να διαμορφώσουν ένα δημιουργικό και αποτελεσματικό εργασιακό περιβάλλον, που θα καταστήσει την εταιρεία περιζήτητο εργοδότη. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να υλοποιούν δράσεις:

- ✓ Συστηματικής ανάπτυξης των δεξιοτήτων των ανθρώπινων πόρων τους με στόχο τη συνεχή βελτίωση και εξέλιξη τους.
- ✓ Παροχής ίσων ευκαιριών σε όλους.
- ✓ Συνεχούς βελτίωσης των συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας.
- ✓ Ανοικτής και ειλικρινούς αμφίδρομης εσωτερικής επικοινωνίας, μεταξύ διοίκησης και εργαζομένων.
- ✓ Εξισορρόπησης μεταξύ εργασιακής και προσωπικής/οικογενειακής ζωής
- ✓ Εργασίας από το σπίτι κ.ά..

Οι καταναλωτές, οι οποίοι ολοένα και περισσότερο ζητούν από τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που αγοράζουν να έχουν θετικό κοινωνικό και περιβαλλοντικό πρόσημο, λειτουργώντας ως μοχλός πίεσης προς τις επιχειρήσεις ώστε να αποκτήσουν κοινωνική και οικολογική ευαισθησία στην καθημερινή τους λειτουργία. Στο πλαίσιο αυτό οι επιχειρήσεις θα πρέπει να υλοποιούν δράσεις:

- ✓ Διευκόλυνσης της πρόσβασης των καταναλωτών σε πληροφορίες σχετικά με την ποιότητα και τον τρόπο παραγωγής των προϊόντων.
- ✓ Εκπαίδευσης των πελατών-καταναλωτών σε θέματα βιώσιμης ανάπτυξης.
- ✓ Υιοθέτησης 'πράσινων' παραγωγικών και εμπορικών διαδικασιών.
- ✓ 'Δίκαιης' τιμολόγησης.
- ✓ Τήρησης δεοντολογίας στο μάρκετινγκ και τη διαφήμιση, με σεβασμό των δικαιωμάτων του καταναλωτή.
- ✓ Διαβούλευσης με τους πελάτες και τις Ενώσεις Καταναλωτών.

Οι προμηθευτές και ιδιαίτερα εκείνοι που συμμετέχουν στην εφοδιαστική αλυσίδα της επιχείρησης. Στο πλαίσιο αυτό οι επιχειρήσεις θα πρέπει να ενθαρρύνουν όλα τα μέρη της προμηθευτικής αλυσίδας ώστε να εφαρμόζουν κανόνες κοινωνικής και πράσινης υπευθυνότητας και να συνεργάζονται μόνο με όσους τηρούν τις κοινές δεσμεύσεις. Με τον τρόπο αυτό, αφενός εξασφαλίζεται η δημιουργία αξίας στην επιχείρηση, μέσω των συνεργιών και της τεχνογνωσίας που αποκτάται, αφετέρου ενισχύεται η εικόνα της επιχείρησης στα μάτια των καταναλωτών.

Οι μέτοχοι και οι επενδυτές, που ενδιαφέρονται για τις αποδόσεις της επένδυσής τους. Η επιχείρηση θα πρέπει να τους ενημερώνει για τις δράσεις ΕΚΕ που αναλαμβάνει και να τους

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

Εθνικό Κέντρο Έρευνας
και Τεχνολογίας
ΑΤΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΥΜΒΑΣΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ
Απόφαση 27 Μαρτίου 197/36, Τηλ: 2107704000, Fax: 2107704047

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

εξηγεί τα οφέλη που θα έχουν αυτές μεσο-μακροπρόθεσμα στην ανάπτυξη της κι επομένως στην αποδοτικότητα της επένδυσής τους.

Οι Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών (ΚτΠ), που συνήθως με τη βοήθεια εθελοντών αναπτύσσει δραστηριότητες για κοινωφελείς και αλληλέγγυους σκοπούς στον κοινωνικό ιστό που δραστηριοποιείται η επιχείρηση. Η τελευταία θα πρέπει να καλλιεργήσει σχέσεις συνεργασίας και ανοιχτού διαλόγου, ώστε να εντοπιστούν κοινωνικές ανάγκες και να βρεθούν έξυπνες και εφικτές λύσεις, με αμοιβαίο όφελος. Άλλωστε τα μέλη και οι εθελοντές της ΚτΠ είναι δυνητικοί πελάτες μιας επιχείρησης, αλλά και 'διαμορφωτές γνώμης' στην τοπική κοινωνία.

Η τοπική κοινωνία, με τις αξίες, τις ανάγκες και τους προβληματισμούς της, που διαφέρουν ανάλογα με τη σύνθεση της, τον τόπο και τις συνθήκες διαβίωσης. Η επιχείρηση θα πρέπει να είναι σε θέση να αφογκράζεται και να κατανοεί την τοπική κοινωνία και τα μέρη που τη συνθέτουν και να δείχνει το έμπρακτο ενδιαφέρον της σε θέματα όπως:

- ✓ Δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας με προτίμηση στον τοπικό πληθυσμό.
- ✓ Στήριξης της τοπικής οικονομίας με προμήθεια προϊόντων και υπηρεσιών από τοπικούς παραγωγούς.
- ✓ Βελτίωσης της ποιότητας ζωής με δράσεις για την εκπαίδευση, την υγεία, την κοινωνική φροντίδα, το περιβάλλον κ.λπ..
- ✓ Συμμετοχής των εργαζομένων της σε τοπικές εθελοντικές δράσεις.

Έχοντας υπόψη το ελληνικό οικοσύστημα της κοινωνικής οικονομίας, καθώς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των κοινωνικών επιχειρήσεων, θα πρέπει να προστεθούν και οι παρακάτω 'ομάδες ενδιαφερομένων' (stakeholders):

Το Κράτος, που με το νομοθετικό του έργο και τις δραστηριότητες των 6 εμπλεκόμενων για την Κ.Α.Ο. Υπουργείων (Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Εσωτερικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υγείας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Περιβάλλοντος και Ενέργειας), αφενός διαμορφώνει το κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας των κοινωνικών επιχειρήσεων, αφετέρου σχεδιάζει και υλοποιεί δράσεις υποστήριξης και χρηματοδότησης του, παρακολουθώντας και εφαρμόζοντας τις ευρωπαϊκές πολιτικές για τον τομέα αυτόν.

Οι ΟΤΑ Β' βαθμού, δηλαδή οι Περιφέρειες που μπορούν να παίξουν σημαντικό ρόλο για την υποστήριξη και χρηματοδότηση των κοινωνικών επιχειρήσεων, αφενός μέσω των ΠΕΠ, αφετέρου μέσω προκήρυξης κοινωνικά υπευθύνων δημοσίων συμβάσεων (ΚΥΔΣ).

Οι ΟΤΑ Α' βαθμού, αφού οι Δήμοι μπορούν να αναλάβουν πρωτοβουλίες προκήρυξης ΚΥΔΣ και σύναψης προγραμματικών συμβάσεων, καθώς και να αναλάβουν δράσεις προβολής τοπικών κοινωνικών επιχειρήσεων.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τα Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα: Αν και οι 'σύστημικές' τράπεζες δεν είναι προσβάσιμες από τις πολύ μικρές και μικρές κοινωνικές επιχειρήσεις για πιστωτικά προϊόντα, συνήθως υλοποιούν προγράμματα ΕΚΕ που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν. Για παράδειγμα, η Εθνική Τράπεζα, στηρίζει με χορηγίες την Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση «Flower-Power», η οποία με τις δράσεις της ενισχύει την κοινωνική ενσωμάτωση και επανένταξη των ανθρώπων με αναπηρία.

https://www.nbg.gr/-/jssmedia/Files/Group/esg/Ektheseis/NBG_ESG_REPORT-2020_GR/

Στον αντίποδα, ορισμένες Συνεταιριστικές Τράπεζες όπως η Συνεταιριστική Καρδίτσας, η Παγκρήτια Συνεταιριστική, η Συνεταιριστική Ηπείρου κ.ά., έχουν ξεκινήσει την ενεργό στήριξη κοινωνικών επιχειρήσεων του τόπου τους με χρηματοδότηση αλλά και τεχνική υποστήριξη. <https://www.bankofkarditsa.com.gr/el/>

Οι μεγάλες ιδιωτικές επιχειρήσεις: Μέσω των προγραμμάτων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης που υλοποιούν, τα οποία περιλαμβάνουν δράσεις για το περιβάλλον, τον πολιτισμό, την αειφορία, την κοινωνική φροντίδα κ.ά. μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό συνεργάτη και χρηματοδότη για τις δραστηριότητες της κοινωνικής οικονομίας.

Οι θερμοκοιτίδες/επιταχυντές: Πρόκειται για μικρούς οργανισμούς που παρέχουν χρήσιμες υπηρεσίες σε νεοφυείς επιχειρήσεις. Η Αναπτυξιακή Καρδίτσας (ΑΝ.ΚΑ. ΑΕ) έχει οργανώσει 'θερμοκοιτίδα συνεργατισμού' που παρέχει σε τοπικά συνεργατικά σχήματα υπηρεσίες όπως γραμματειακή υποστήριξη, χρήση τεχνολογικού εξοπλισμού, διάθεση χώρου συναντήσεων, συμβουλευτική σε θέματα ίδρυσης και λειτουργίας, υποστήριξη στην εκπόνηση επιχειρησιακού σχεδίου, ευκαιρίες δικτύωσης και συνεργασιών κ.ά.. <https://www.anka.gr/index.php/el/erga-ypiresies/poioi-eimaste-14/poioi-eimaste-16>

Όπως κάθε επιχείρηση, έτσι και οι κοινωνικές επιχειρήσεις, θα πρέπει να αποτυπώσουν τις 'ομάδες ενδιαφερομένων' (stakeholders) του δικού τους επιχειρηματικού περιβάλλοντος και να τις αξιολογήσουν από πλευράς σημαντικότητας, βάσει κριτηρίων όπως για παράδειγμα η 'δύναμη' τους και η 'δυνατότητα επιρροής' τους. Μία ενδεικτική χαρτογράφηση των 'ομάδων ενδιαφερομένων' μιας κοινωνικής επιχείρησης παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα, που περιλαμβάνεται στο 'Επικαιροποιημένο Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Οικονομία και την Κοινωνική Καινοτομία' του ΥΕΚΥ (2023).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

Θεσπίζοντας Χάρτη Έξυπνης
Επίταξης
ΑΤΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

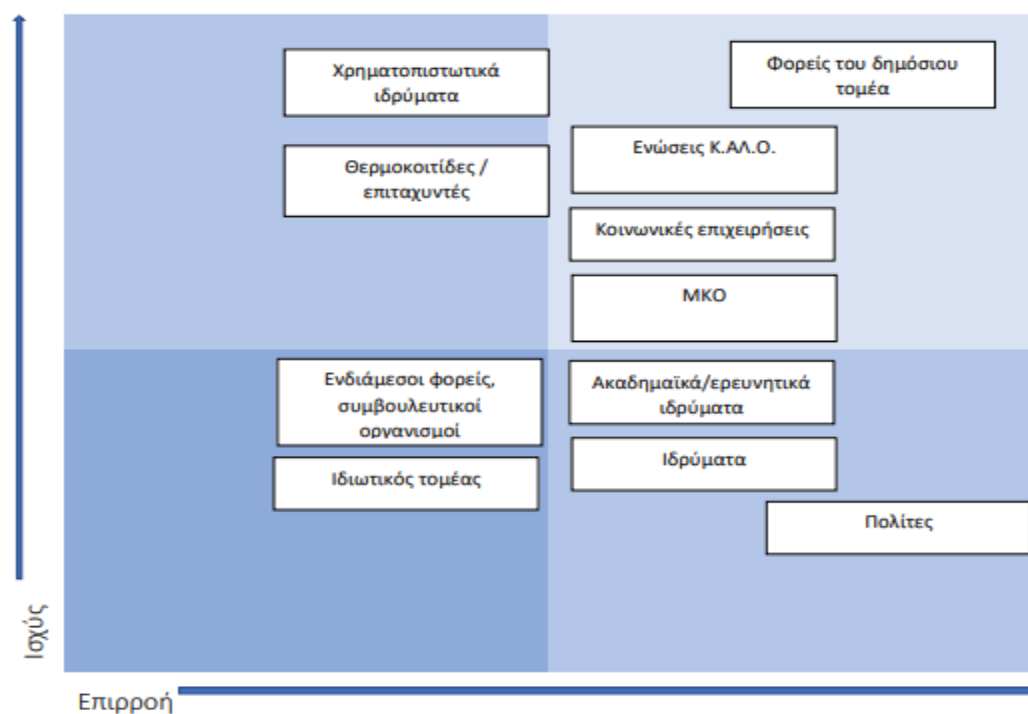
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ
Αρσένος 27 Μαρτίου, 115 26, Τηλ: 2107104016, Fax: 2107104017

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σχήμα 2: Ανάλυση 'ομάδων ενδιαφερομένων' μιας κοινωνικής επιχείρησης

Πηγή: ΥΕΚΥ 2023

4. Κοινά στοιχεία και διαφορές μεταξύ Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας και Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης

Σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον οι επιχειρήσεις έχουν βασικό ρόλο στην αειφορία του πλανήτη και για το λόγο αυτό όλες οι δράσεις τους – επιχειρηματικές και μη-θα πρέπει να είναι προσεκτικά σχεδιασμένες και εκτελεσμένες. Στο πλαίσιο αυτό, η κοινωνική επιχείρηση έχει ως προτεραιότητα την παροχή υπηρεσιών προς τα μέλη και την τοπική κοινότητα και όχι το κέρδος, εξυπηρετώντας κοινωνικούς και οικολογικούς στόχους και δίνοντας λύσεις σε υπάρχοντα κοινωνικά προβλήματα. Τα πλεονάσματα επανεπενδύονται για την περαιτέρω ανάπτυξη της (νέες θέσεις εργασίας, εξοπλισμός κ.ά.) και την ενίσχυση του κοινωνικού αντίκτυπου τους στο περιβάλλον που δραστηριοποιούνται (Σχήμα 3).

Σχήμα 3: Ο σκοπός της κοινωνικής επιχείρησης

Κοινό στοιχείο των δύο εννοιών είναι η δημιουργία ‘κοινωνικής αξίας’ ταυτόχρονα με την οικονομική βιωσιμότητα. Τόσο η κοινωνική επιχειρηματικότητα όσο και η ΕΚΕ έχουν πλέον στον πυρήνα λειτουργίας τους τη δημιουργία κοινωνικής αξίας, θεωρώντας την ως προϋπόθεση για την επιβίωσή τους.

Στην πραγματικότητα και οι δύο αυτές πρωτοβουλίες έρχονται να καλύψουν το ‘κοινωνικό χάσμα’ που δημιουργήθηκε από τη σχεδόν ανεξέλεγκτη δραστηριότητα της βιομηχανικής επανάστασης του προηγούμενου αιώνα, που έδωσε έμφαση στην οικονομική μεγέθυνση, παραμελώντας τη δημιουργία κοινωνικής αξίας. Με αυτή την έννοια συνιστούν την ευαισθητοποιημένη απάντηση στις κοινωνικές και τις οικολογικές ανάγκες των πολιτών.

Η διαφορά τους είναι ότι η κοινωνική επιχείρηση αντιμετωπίζει ως επιχειρηματική ευκαιρία την ικανοποίηση αυτών των αναγκών και για το λόγο αυτό ιδρύεται, ενώ η ΕΚΕ αποτελεί πρωτοβουλία υπαρχουσών επιχειρήσεων με σκοπό να εξισορροπήσει κοινωνικά και οικολογικά προϋπάρχουσες επιχειρηματικές δραστηριότητες, σύμφωνα με τις ανάγκες των ενδιαφερόμενων μερών, προσθέτοντας παράλληλα αξία στην εικόνα της εταιρείας.

Στον Πίνακα 1 αποτυπώνονται ενδεικτικά τα κοινά στοιχεία και οι διαφορές μεταξύ Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας και ΕΚΕ, ως πρωτοβουλίες δημιουργίας κοινωνικής αξίας.

Από την πλευρά τους, και οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να υιοθετούν δράσεις ΕΚΕ για κοινωνικούς σκοπούς, ακόμη κι αν αυτοί δεν συμπίπτουν με τον πυρήνα των δραστηριοτήτων τους. Για παράδειγμα, μία Κοιν.Σ.Επ. παροχής υπηρεσιών καθαριότητας θα μπορούσε να συμμετέχει με τα μέλη της σε τοπικές εθελοντικές δράσεις για τη διανομή γευμάτων σε απόρους.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πίνακας 1: Κοινά στοιχεία και διαφορές μεταξύ Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας και Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης

	Πλεονεκτήματα	Κοινά Στοιχεία	Μειονεκτήματα
Κοινωνική Επιχειρηματικότητα	<ul style="list-style-type: none"> - Στοχεύουν στην απασχόληση των ιδρυτών και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. - Επιδιώκουν την κοινωνική καινοτομία για να επιλύσουν κοινωνικά προβλήματα. - Έχουν ως προτεραιότητα τη δημιουργία κοινωνικής αξίας και όχι το κέρδος. - Επιδιώκουν τη βιωσιμότητα τους και επανεπενδύουν τα πλεονάσματα. 	<ul style="list-style-type: none"> - Στοχεύουν στην κοινωνική ευημερία π.χ. αειφορία, δίκαιη εργοδοσία, υγιεινή & ασφάλεια, ίσες ευκαιρίες κ.ά. 	<ul style="list-style-type: none"> - Μικρά έως ανύπαρκτα κεφάλαια για επένδυση. - Έλλειψη γνώσεων και δεξιοτήτων του 'επιχειρείν'. - Αδυναμία πρόσληψης εξειδικευμένων στελεχών. - Κανονιστικές διατάξεις και οικοσύστημα υπό διαμόρφωση. - Περιορισμένη πρόσβαση σε χρηματοδότηση. - Δυσκολία στη μέτρηση του κοινωνικού αντίκτυπου τους.
Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη	<ul style="list-style-type: none"> - Οι δράσεις της ενισχύουν τη φήμη της εταιρείας και την αναγνωρισιμότητα των προϊόντων της. - Καθορίζει τις αξίες και συνδιαμορφώνει την κουλτούρα της επιχείρησης. - Βελτιώνει τις σχέσεις εμπιστοσύνης και αλληλοσεβασμού με τα 'ενδιαφερόμενα μέρη'. - Μεσο-μακροπρόθεσμα αυξάνει την ανταγωνιστικότητα της επιχείρησης. - Διευκολύνει τη διαχείριση κρίσεων και απρόβλεπτων καταστροφών. 	<ul style="list-style-type: none"> - Θεραπεύουν ελλείμματα κοινωνικών αναγκών που το κράτος και η ελεύθερη αγορά δεν καλύπτουν πλήρως. - Ευνοούν τη στρατηγική συνεργασία των τριών τομέων (Δημόσιος, ιδιωτικός, κοινωνικός). - Στοχεύουν στις επόμενες γενιές. 	<ul style="list-style-type: none"> - Συχνά χρησιμοποιείται ως μέσο επίτευξης κάποιου σκοπού και όχι ως φιλοσοφία λειτουργίας της επιχείρησης. - Μπορεί να περιλαμβάνει δράσεις που δεν σχετίζονται με τις ανάγκες και τις ευαισθησίες των ενδιαφερόμενων μερών. - Μπορεί να είναι αποσπασματικά και περιοδικά, με αμφισβητήσιμο κοινωνικό αντίκτυπο.

5. Η Εφαρμογή της ΕΚΕ στην Ελλάδα

Σύμφωνα με έρευνα για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη που διεξήγαγε η ICAP Α.Ε. τον Μάιο του 2021, για δέκατη συνεχή χρονιά, σε δείγμα 74 μεγάλων επιχειρήσεων από διάφορους κλάδους της ελληνικής οικονομίας (βιομηχανία, εμπόριο, υπηρεσίες), προέκυψαν ορισμένα σημαντικά συμπεράσματα μεταξύ των οποίων:

- ✓ Το 64% των επιχειρήσεων δαπανά έως 200.000 ευρώ, το 9% 200.000-500.000, το 12% 500.000- 1εκ. και το 12% από 1 εκ.-5 εκ..
- ✓ Το 85% πραγματοποιεί δωρεές σε χρήμα ή σε είδος, στο πλαίσιο δράσεων κοινωνικής ευθύνης.
- ✓ Το 81% των επιχειρήσεων εφαρμόζει εσωτερικά προγράμματα ανακύκλωσης, το 80% προγράμματα εξοικονόμησης ενέργειας και διαχείρισης αποβλήτων και το 76% ακολουθεί εθνικά και διεθνή πρότυπα (π.χ. ISO 14001, EMAS κλπ.).
- ✓ Στην ερώτηση *‘ποια τα οφέλη των εταιρειών από τις δράσεις ΕΚΕ’*, το 94% ανέφερε τη *‘συνεισφορά στο κοινωνικό σύνολο’*, το 93% τη *‘βελτίωση της αποδοτικότητας των εργαζομένων’* και το 61% τη *‘βελτίωση σχέσεων με το επιχειρηματικό περιβάλλον’*. Αντιθέτως, το 75% του δείγματος δεν θεωρεί ιδιαίτερα σημαντική τη συνεισφορά των δράσεων ΕΚΕ στην αύξηση των πωλήσεων τους, ενώ το 70% δήλωσε ότι οι φορολογικές ελαφρύνσεις συμβάλλουν λίγο έως καθόλου στις δράσεις αυτές.
- ✓ Το 95% των επιχειρήσεων θεωρούν πολύ σημαντικές τις δράσεις ΕΚΕ για μία σύγχρονη επιχείρηση, όμως το 63% από αυτές θεωρεί ότι ο βαθμός εφαρμογής πρακτικών ΕΚΕ κυμαίνεται σε μέτρια επίπεδα στις ελληνικές επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως μεγέθους.
- ✓ Ως κυριότερους ανασταλτικούς παράγοντες υλοποίησης δράσεων ΕΚΕ αναφέρθηκαν το μέγεθος της επιχείρησης (15%), η γραφειοκρατία (13%), η δυσμενής οικονομική συγκυρία (13%), η ελλιπής γνώση και κατάρτιση της διοίκησης της εταιρείας σε θέματα ΕΚΕ (12%), η ελλιπής ενημέρωση των πολιτών για την έννοια της ΕΚΕ (12%) κ.ά..

6. Η ΕΚΕ στην πράξη για τις πολύ μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Σύμφωνα με το Ελληνικό Δίκτυο για την ΕΚΕ (σήμερα CSR-Hellas), οι πολύ μικρές και ΜΜΕ θα πρέπει να επιδιώξουν δράσεις ΕΚΕ σε δύο κατευθύνσεις:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ
Αρσένος 27 Θεσσαλονίκη, 115 26, Τηλ: 2107104016, Fax: 2107104017

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

α. Στην αυτόνομη λειτουργία και την καθημερινή σχέση τους με το κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον εντός του οποίου λειτουργούν. Συνεπώς θα πρέπει να αναπτύξουν δράσεις που θα αποδεικνύουν έμπρακτα την κοινωνική και οικολογική ευαισθησία τους, ώστε να δημιουργήσουν δεσμούς αλληλοσεβασμού και αμοιβαίου οφέλους με την τοπική κοινωνία.

β. Στη συνεργασία τους με τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις, για τις οποίες αποτελούν μέρος της εφοδιαστικής αλυσίδας, ως προμηθευτές οι υπερβολάβοι. Για το σκοπό αυτό θα πρέπει να είναι ανοικτές και ευέλικτες στην υιοθέτηση νέων προτύπων και απαιτήσεων σχετικών με την αειφόρο ανάπτυξη και την κοινωνική ευαισθησία, ώστε αφενός να μην διακινδυνεύσουν τη συνεργασία τους με τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις, αφετέρου να προσθέσουν αξία σε αυτήν.

Το γεγονός ότι είναι μικρού μεγέθους, με ότι αυτό συνεπάγεται για την ποιότητα της διοίκησης, του ανθρώπινου δυναμικού τους, των οικονομικών δυνατοτήτων τους κ.λπ., ασφαλώς θέτει ορισμένους περιορισμούς στις δυνατότητες για πρωτοβουλίες ΕΚΕ. Όμως σε σύγκριση με τις μεγάλες επιχειρήσεις, οι λειτουργίες τους είναι πιο ορατές σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, οι ιδιοκτήτες τους αναπτύσσουν προσωπικές σχέσεις με τα τοπικά 'κοινά' κι έχουν συνήθως έμφυτη αγάπη και ευαισθησία για τον τόπο τους. Αρκεί να διερευνήσουν τις τοπικές ανάγκες και να διαμορφώσουν ένα ευέλικτο και αποτελεσματικό σχέδιο δράσης ΕΚΕ τοπικής εμβέλειας, ανάλογα με τις δυνατότητες τους. Άλλωστε πληθώρα δράσεων ΕΚΕ στηρίζεται στην εθελοντική προσφορά εργασίας και τη διανομή προσφερόμενων προϊόντων σε ευάλωτες ομάδες και όχι σε οικονομικούς πόρους.

Ο οργανισμός CSR-Hellas συνέταξε έναν οδηγό επτά βημάτων για να βοηθήσει τις πολύ μικρές και ΜΜΕ στην υιοθέτηση δράσεων ΕΚΕ, ως εξής:

Βήμα 1: Προσδιορισμός του σκοπού και του οράματος της επιχείρησης.

Η επιχείρηση θα πρέπει να καταγράψει το όραμα τις αρχές και τις αξίες που εκφράζουν τις ευαισθησίες της απέναντι στο κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον, στους εργαζόμενους, στους συνεργάτες και άλλα τοπικά κοινά. Το όραμα αυτό θα πρέπει να είναι διατυπωμένο με σαφήνεια, να γνωστοποιηθεί στις 'ομάδες ενδιαφερομένων' και να ενσωματωθεί στην καθημερινή λειτουργία της.

Βήμα 2: Στέλεχος αρμόδιο για την ΕΚΕ

Ένας από τους μετόχους ή ένα ευαισθητοποιημένο στέλεχος της επιχείρησης θα πρέπει να οριστεί υπεύθυνος για τις δράσεις ΕΚΕ. Το άτομο αυτό θα πρέπει να χαίρει εκτιμήσεως από τα στελέχη όλων των τμημάτων της επιχείρησης και να έχει τις κατάλληλες ικανότητες επικοινωνίας και συνεργασίας, ώστε να εμπλέξει όλες τις λειτουργίες της επιχείρησης στη φιλοσοφία και τις δράσεις ΕΚΕ, έχοντας την πλήρη στήριξη της διοίκησης. Επιπλέον θα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

Θεοκλήριος Χάρης Επενδυτής
Εθνικό Κέντρο Έρευνας
και Τεχνολογίας
Αθήνα

ΑΝΑΠΤΥΣΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ
Αρσένος 27 Παλαιόφωρο, 115 26, Τηλ: 210704040, Fax: 210704047

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

πρέπει να εμπνέει εμπιστοσύνη στις επαφές του με τις 'ομάδες ενδιαφερομένων' (stakeholders).

Βήμα 3: Καθορισμός προτεραιοτήτων

Η ανεπάρκεια πόρων είναι αυτονόητη κι ένας σημαντικός ρόλος του αρμόδιου για την ΕΚΕ είναι να φροντίσει να τεθούν προτεραιότητες για την ΕΚΕ της εταιρείας, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μεσομακροπρόθεσμα. Για παράδειγμα, αν η επιχείρηση ασχολείται με παραγωγή και συσκευασία αγροτικών προϊόντων, η προτεραιότητά της ΕΚΕ θα μπορούσε να είναι η υγιεινή διατροφή και τα τοπικά προϊόντα. Οι προτεραιότητες αυτές θα πρέπει να αποφασίζονται από ομάδες εργασίας, με τη συμμετοχή των ιδιοκτητών, αφού προηγηθεί ανάλυση των 'ομάδων ενδιαφερομένων' και εξέταση των πιθανών κινδύνων και κρίσεων που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την εικόνα της επιχείρησης. Ιδανικά, στο τέλος αυτού του βήματος, η επιχείρηση θα πρέπει να ξέρει τις προτεραιότητες της επόμενης τριετίας.

Βήμα 4: Ανάλυση των 'ομάδων ενδιαφερομένων' (stakeholders).

Η επιχείρηση θα πρέπει να προσδιορίσει τα κοινά που επηρεάζονται άμεσα ή έμμεσα από τις δραστηριότητες της, που ενδεικτικά παρουσιάστηκαν παραπάνω και να αξιολογήσει αφενός τη σπουδαιότητα του καθενός για την εταιρεία, αφετέρου το επίπεδο των υπάρχουσών σχέσεων με το καθένα από αυτά (Σχήμα 2). Στη συνέχεια θα πρέπει να συντάξει ένα σχέδιο ενίσχυσης των σχέσεων, μέσω διαβούλευσης και σχεδιασμού κοινών δράσεων, με αμοιβαίο όφελος.

Βήμα 5: Κατάρτιση αναλυτικού προγράμματος επιχειρηματικής υπευθυνότητας.

Μετά τον καθορισμό των προτεραιοτήτων και την ανάλυση της σπουδαιότητας των 'ομάδων ενδιαφερομένων', η επιχείρηση είναι πλέον σε θέση να καταρτίσει το πρόγραμμα εταιρικής υπευθυνότητας, λαμβάνοντας υπόψη τους πόρους που μπορεί να διαθέσει. Στο πρόγραμμα αυτό θα πρέπει να αποτυπώνονται:

- ✓ οι επιμέρους δράσεις,
- ✓ ο στόχος που εξυπηρετεί η κάθε μία από αυτές,
- ✓ τα ενδιαφερόμενα μέρη, ανάγκες των οποίων θα εξυπηρετήσει,
- ✓ η ομάδα έργου (διαφορετική για κάθε δράση),
- ✓ ο βαθμός εμπλοκής των διαφόρων τμημάτων και λειτουργιών της επιχείρησης,
- ✓ το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης της,
- ✓ τα προσδοκώμενα αποτελέσματα (π.χ. συμμετοχή 10 δημοτικών σχολείων στην 'εβδομάδα ανακύκλωσης' της επιχείρησης).

Βήμα 6: Υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση

Η αποτελεσματική υλοποίηση των δράσεων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ποιότητα των μελών της ομάδας έργου. Σε αυτήν θα πρέπει να συμμετέχουν εργαζόμενοι

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ
Αρκαδίας 27, Ριζοπάρι, 115 36, Τηλ.: 2107104045, Fax: 2107104047

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

επικοινωνιακοί και εξωστρεφείς, με ευαισθησία σε θέματα κοινωνικά και οικολογικά. Όπου είναι εφικτό, είναι χρήσιμο να συμμετέχουν και εξειδικευμένοι εξωτερικοί συνεργάτες. Η παρακολούθηση και αξιολόγηση των δράσεων ΕΚΕ είναι δυνατή μόνο εφόσον έχουν τεθεί εκ των προτέρων σαφείς και μετρήσιμοι στόχοι, π.χ. αύξηση της συλλογής ανακυκλώσιμων υλικών κατά 20%, μείωση της χρήσης πλαστικών συσκευασιών κατά 90% κ.λπ.. Ο οργανισμός CSR-Hellas (<https://csrhellas.org/>) έχει αναπτύξει συγκεκριμένα εργαλεία εφαρμογής και αξιολόγησης δράσεων ΕΚΕ.

Βήμα 7: Δημοσιοποίηση και επικοινωνία

Η δημοσιοποίηση των δράσεων ΕΚΕ με συνέχεια και επαγγελματισμό, αφενός διαμορφώνει το προφίλ υπευθυνότητας της επιχείρησης, αφετέρου εκπέμπει μηνύματα τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό περιβάλλον της. Ως προς το εσωτερικό περιβάλλον, οι εργαζόμενοι αντιλαμβάνονται ότι η κοινωνική υπευθυνότητα είναι κομμάτι της λειτουργίας της επιχείρησης, νιώθουν υπερήφανοι για αυτήν και αφενός συμμετέχουν συνειδητά και εθελοντικά σε παρόμοιες δράσεις, αφετέρου αυξάνεται η αφοσίωση τους στην εταιρία και το κίνητρό τους για αποδοτική εργασία, αφού νιώθουν ότι εργάζονται σε μία 'δίκαιη' και 'κοινωνικά ευαίσθητη' επιχείρηση. Ως προς το εξωτερικό περιβάλλον, οι δράσεις αυτές προσθέτουν αξία στη φήμη και την εικόνα της εταιρείας και ενισχύουν τις σχέσεις της με τις 'ομάδων ενδιαφερομένων'. Παραδείγματα δημοσιοποίησης δράσεων ΕΚΕ περιλαμβάνονται στην ιστοσελίδα (<https://csrhellas.org/>).

7. Συνεργασίες και Συμπράξεις των τριών Τομέων στο πλαίσιο της ΕΚΕ – Ενδεικτικές Περιπτώσεις

Στην 1^η Ειδική Έκθεση του ΤΔ-1.4. του Έργου με θέμα 'Οριοθέτηση και Εννοιολογική Προσέγγιση της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας' παρουσιάστηκε μεταξύ των άλλων το πλαίσιο των κοινωνικών επιχειρήσεων και οι αλληλεπιδράσεις τους με τους τρεις τομείς της οικονομίας, δηλαδή δημόσιο, ιδιωτικό και ' τρίτο τομέα'. Ειδικότερα, οι κοινωνικές επιχειρήσεις κινούνται μεταξύ του ιδιωτικού και του δημόσιου συμφέροντος, επιδιώκοντας τον διττό ρόλο τους, επιχειρηματικό και κοινωνικό και στοχεύοντας σε μικτά έσοδα.

Στο παρακάτω Σχήμα 4 αποτυπώνονται τα πεδία δραστηριοποίησης των τριών υποτομέων, ανάλογα με την πηγή των κύριων εσόδων τους, οι πιθανές μεταβάσεις τους σε άλλους τομείς δραστηριότητας, αλλά και οι δυνατότητες συνεργασίας μεταξύ τους. Για παράδειγμα, οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, στο πλαίσιο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, είτε χρηματοδοτούν κοινωνικές δράσεις είτε συντάσσονται μακροχρόνια σε έναν κοινωνικό σκοπό (προστασία περιβάλλοντος, τοπική ανάπτυξη, φιλανθρωπία κλπ), ενώ το ίδιο γίνεται σε μεγάλο βαθμό και από μεγάλα Ιδρύματα ('Μποδοσάκη', 'Νιάρχος', 'Γουλανδρή' κ.ά.), κυρίως στον τομέα της υγείας και κοινωνικής φροντίδας, στην αειφορία, στον πολιτισμό, στην εκπαίδευση κλπ..

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

Θεοκλήριος Χάρης Ελευθέριος
Αθήνα
ΑΤΤΙΚΗ ΑΘΗΝΑ

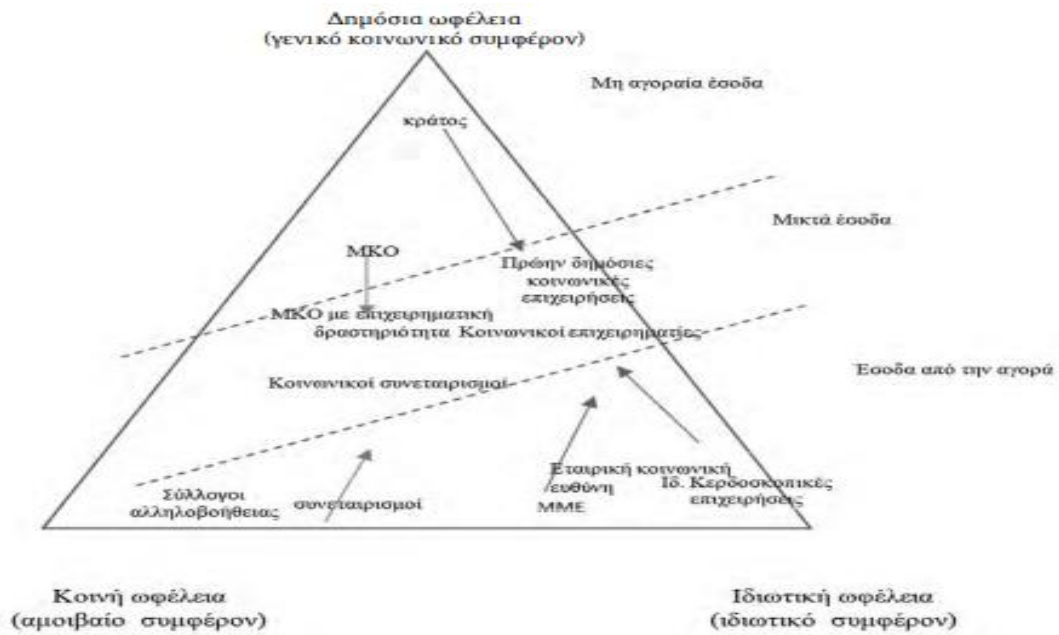
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ
Αρκαδίας 27 Θεσσαλονίκη 157 06, Τηλ: 2107104040, Fax: 2107104047

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σχήμα 4: Το Πλαίσιο των Κοινωνικών Επιχειρήσεων

Ακολουθούν χαρακτηριστικά παραδείγματα συμπράξεων επιχειρήσεων και οργανισμών των τριών τομέων της οικονομίας, που επιδιώκουν τη δημιουργία 'κοινωνικής αξίας', μέσω της συνένωσης δυνάμεων και της επίτευξης συνεργιών και οικονομιών κλίμακας.

ΑΝΑΠΤΥΣΙΑΚΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ ΑΝΑΠΤΥΣΙΑΚΗ
ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ Ο.Τ.Α. ΑΝ.ΚΑ Α.Ε.

Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες Καρδίτσας , Ηλείου και Χανίων, μαζί με την Αναπτυξιακή Καρδίτσας Α.Ε., υλοποιούν το έργο «Οικοσύστημα Κοινωνικών Επιχειρήσεων SEEGR», πού χρηματοδοτείται από την Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Κοινωνικής Ένταξης της ΕΕ και στοχεύει στην προβολή και την επιχειρησιακή υποστήριξη των κοινωνικών επιχειρήσεων.

Η πρωτοβουλία αυτή θα εξελιχθεί σε ένα χρηματοοικονομικό εργαλείο υποστήριξης των μικρών κοινωνικών επιχειρήσεων, παρέχοντας εγγυήσεις επιχειρηματικής επάρκειας και προσελκύνοντας κεφάλαια από επενδυτές με κοινωνική ευαισθησία.

Το παραπάνω συνιστά χαρακτηριστικό παράδειγμα συνεργασίας των τριών τομέων της οικονομίας, καθώς συμπράττουν συνεταιριστικές επιχειρήσεις, αναπτυξιακή ανώνυμη εταιρεία στην οποία συμμετέχουν φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και του ιδιωτικού τομέα, καθώς και Ιδρύματα, ΜΚΟ και ιδιωτικές επιχειρήσεις, που στο πλαίσιο των προγραμμάτων τους για ΕΚΕ, θα συνεισφέρουν πόρους και τεχνογνωσία για τη χρηματοδότηση και την υποστήριξη των κοινωνικών επιχειρήσεων.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

Ολοκληρωμένο Χώρο Έξυπνης
Βιώσιμης Ανάπτυξης
ΑΤΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

ΑΝΑΠΤΥΣΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ
Αρκαδίας 27 Θεσσαλονίκη 115 36, Τηλ.: 2107704045, Fax: 2107704047

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το Ίδρυμα Μποδοσάκη <https://www.bodossaki.gr/> και ο ΜΚΟ SolidarityNow <https://www.solidaritynow.org/>, που διαχειρίζεται το πρόγραμμα Active Citizens Fund για την Ελλάδα, ύψους 12 εκατομμυρίων ευρώ (χρηματοδοτείται από την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία και είναι μέρος του χρηματοδοτικού μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου- ΕΟΧ), ανακοίνωσε την Πρόσκληση 4: 'Πρόσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων', με διαθέσιμη χρηματοδότηση € 2.494.600.

Το πρόγραμμα αυτό στοχεύει στην υποστήριξη δράσεων, που αφενός θα εκπαιδεύουν τους πολίτες καθώς και ειδικά 'κοινά', όπως οργανισμούς και δημοσίους υπαλλήλους, για ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αφετέρου θα προάγουν τη συνεργασία φορέων της Κοινωνίας των Πολιτών με ΜΜΕ, για την προώθηση ζητημάτων σχετικών με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Επιλέξιμοι φορείς υλοποίησης των έργων είναι οι ΜΚΟ με νομική υπόσταση στην Ελλάδα και εταίροι των έργων μπορούν να είναι δημόσιοι ή ιδιωτικοί φορείς, ΜΚΟ, Κοιν.Σ.Επ., διεθνείς οργανισμοί, άτυπες ομάδες κ.ά..

Πρόκειται για σύμπραξη ενός Ιδρύματος, ενός ΜΚΟ και τριών ευρωπαϊκών κρατών συνδεδεμένων με την ΕΕ-28, ενώ δικαιούχοι μπορούν να είναι οργανισμοί και επιχειρήσεις από όλο το φάσμα της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας (Κ.Α.Ο.).

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Δέκα Κοινοφελή Ίδρυματα της χώρας μας συμπράττουν από το 2015 στο πρόγραμμα 'Σημεία Στήριξης' (Points of Support), με σκοπό να υποστηρίξουν την 'Κοινωνία των Πολιτών'. Στοχεύουν στην ενθάρρυνση δράσεων μικρής κλίμακας αλλά μεγάλου κοινωνικού αντίκτυπου, ώστε να συμβάλλουν στη βιωσιμότητα μικρών οργανισμών της κοινωνικής οικονομίας.

Τα συμπράττοντα μέρη είναι το Κοινοφελές Ίδρυμα Ιωάννη Σ. Λάτση, το TIMA Κοινοφελές Ίδρυμα, το Ίδρυμα Μποδοσάκη, το Ίδρυμα Καπετάν Βασίλη & Κάρμεν Κωνσταντακόπουλου, το Ίδρυμα Α. Γ. Λεβέντη, το Κοινοφελές Ίδρυμα Αθανάσιος Κ. Λασκαρίδης, το Costas M. Lemos Foundation, το Κοινοφελές Ίδρυμα Κοινωνικού και Πολιτιστικού έργου ΚΙΚΠΕ, το Hellenic Initiative Canada και το Ίδρυμα Αθηνάς Ι. Μαρτίνου.

Μέχρι σήμερα έχουν υποστηριχθεί 120 δράσεις με περισσότερους από 40.000 ωφελούμενους. Το τρέχον πρόγραμμα θα ενισχύσει 40 περίπου δράσεις με ποσό 5.000 ευρώ/δράση, σε πρωτοβουλίες σχετικά με την κοινωνική ενσωμάτωση ατόμων με αναπηρία, την καταπολέμηση της φτώχειας, την προστασία της χλωρίδας και της πανίδας, την προστασία των υδάτινων οικοσυστημάτων, την κοινωνική καινοτομία κ.ά..

Δικαιούχοι χρηματοδότησης είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με έδρα στην Ελλάδα (ιδρύματα, σωματεία, σύλλογοι, ΑΜΚΕ) και Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (Κοιν.Σ.Επ.) του άρθρου 14 Ν. 4430/2016, με ακαθάριστα έσοδα λιγότερα των 50.000 ευρώ.

Πρόκειται για σύμπραξη 10 Ίδρυμάτων, με στόχο τη χρηματοδότηση κοινωνικών και περιβαλλοντικών σκοπών, ενώ δικαιούχοι μπορούν να είναι μικροί οργανισμοί και επιχειρήσεις από όλο το φάσμα της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας (ΚΑΛ.Ο.).

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΚΠΙΣΝ) <https://www.snfcc.org/> και το [JA Greece](#) συμπράττουν με στόχο την ενεργοποίηση των μαθητών και μαθητριών σχολικών μονάδων στο θέμα της **βιωσιμότητας**. Μέσα από το ολοκληρωμένο ψηφιακό πρόγραμμα “**Μια πόλη, ένα οικοσύστημα & Εικονική επιχείρηση**”, οι μαθητές συμμετέχουν σε μία βιωματική εκπαιδευτική εμπειρία που αναλύει το θέμα της **βιώσιμης κατανάλωσης** και ενισχύει τη **δημιουργικότητα**.

Πρώτα στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του ΚΠΙΣΝ “Μια πόλη, ένα οικοσύστημα” οι μαθητές χωρισμένοι σε υποομάδες αναζητούν ιδέες και δημιουργούν μοντέλα που μπορούν να συμβάλουν στο ζήτημα της βιωσιμότητας στην κατανάλωση. Στη συνέχεια, στην “Εικονική επιχείρηση” του JA Greece, καθοδηγούνται ώστε να αναπτύξουν την ιδέα τους μέχρι την τελική παραγωγή του προϊόντος/υπηρεσίας που σχεδίασαν και να συμμετάσχουν στον τελικό Πανελλήνιο Διαγωνισμό.

Πρόκειται για μια σύμπραξη ενός Ιδρύματος και ενός ΜΚΟ, με σκοπό την εκπαίδευση μαθητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στους κρίσιμους τομείς της ‘πράσινης και βιώσιμης ανάπτυξης’ και της ‘δημιουργικότητας και επιχειρηματικότητας’, που επιχειρεί να διαμορφώσει κουλτούρα ‘Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης’ και ‘Επιχειρηματικής Ηθικής’ στην κρίσιμη εφηβική ηλικία των μελλοντικών πολιτών-καταναλωτών και εν δυνάμει επιχειρηματιών.

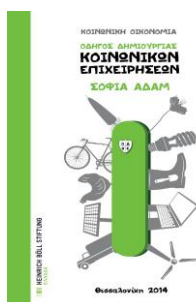
Το Ίδρυμα Χάινριχ Μπελ είναι ένας ανεξάρτητος οργανισμός, με έδρα το Βερολίνο και γραφεία σε 34 χώρες του κόσμου, που αναπτύσσει πρωτοβουλίες σε ζητήματα όπως η αειφόρος ανάπτυξη, η δημοκρατία, τα ανθρώπινα δικαιώματα, η συμπερίληψη, οι συμμετοχικές διαδικασίες, η έμφυλη ισότητα, η κοινωνικοπολιτική συμμετοχή των μεταναστών στις χώρες φιλοξενίας κ.ά..

Το γραφείο του Ιδρύματος στην Ελλάδα λειτουργεί στη Θεσσαλονίκη <https://gr.boell.org/el/idryma>, από τον Ιούνιο του 2012 και μέσω εκδόσεων, μελετών, ερευνών, συνεδρίων και διαφόρων δράσεων υποστηρίζει - μεταξύ των άλλων- τον *‘δίκαιο μετασχηματισμό της κοινωνίας’* ένα *‘λειτουργικό και συμπεριληπτικό σύστημα δημοκρατικής διακυβέρνησης’* και παρέχει τεχνογνωσία και υποστήριξη στο οικοσύστημα της Κ.Α.Λ.Ο..

Στο πλαίσιο αυτό στηρίζει κοινοπραξίες, δίκτυα και ενώσεις φορέων ΚΑΛΟ, δίνοντας έμφαση σε θέματα όπως η φροντίδα, το μέλλον της εργασίας, η στέγαση, ο ψηφιακός μετασχηματισμός, τα βιώσιμα αγροδιατροφικά συστήματα κ.ά., με απώτερο στόχο τον κοινωνικό-οικολογικό μετασχηματισμό της εθνικής οικονομίας.

Μεταξύ άλλων δράσεων, έχει χρηματοδοτήσει τον *‘Οδηγό Δημιουργίας Κοινωνικών Επιχειρήσεων’* (2014), που συνιστά ένα πολύ χρήσιμο εγχειρίδιο για εν ενεργεία και δυνητικούς κοινωνικούς επιχειρηματίες, όχι μόνο ενημερώνοντας για νομοθετικά, φορολογικά και χρηματοδοτικά θέματα, αλλά παρέχοντας χρηστικές οδηγίες για την κατάρτιση ενός κοινωνικού επιχειρηματικού σχεδίου και την οργάνωση και διοίκηση της μικρής κοινωνικής επιχείρησης.

Πρόκειται επομένως, για ένα Ίδρυμα που - στο πλαίσιο της αποστολής και των καταστατικών του στόχων-παρέχει δωρεάν υποστήριξη, μέσω ενός πολύ χρήσιμου εγχειριδίου, για την ενδυνάμωση και ανάπτυξη των επιχειρημάτων της Κ.Α.Λ.Ο. στην Ελλάδα. https://gr.boell.org/sites/default/files/guide_for_social_coopreatives_final.pdf

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο ΟΠΑΠ, στο πλαίσιο του προγράμματος εταιρικής υπευθυνότητας, σε συνεργασία με το 'Χαμόγελο του Παιδιού' προσφέρει- επί σειρά ετών- δωρεάν εξετάσεις σε παιδιά, με την εθελοντική υποστήριξη ιατρικών και οδοντιατρικών συλλόγων και άλλων τοπικών φορέων.

Στο πλαίσιο αυτό, τέσσερις κινητές μονάδες επισκέπτονται περιοχές της Χώρας, συνήθως τις πιο απομακρυσμένες ή με ευάλωτες ομάδες πληθυσμού, για να προσφέρουν προληπτικές εξετάσεις υγείας σε βρέφη, νήπια και παιδιά. Η πρωτοβουλία αυτή εντάσσεται στο πρόγραμμα 'ΟΠΑΠ στη Γειτονιά', που στοχεύει στη βελτίωση της υγείας παιδιών και ενηλίκων, μέσω προληπτικών διαγνωστικών εξετάσεων και ενημέρωσης για την πρόληψη και την αγωγή υγείας. Μέχρι σήμερα έχουν εξεταστεί περίπου 42.000 άτομα σε 263 περιοχές της Ελλάδας.

Πρόκειται επομένως, για μια ιδιωτική επιχείρηση (ΟΠΑΠ) που στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΚΕ, χρηματοδοτεί τη συγκεκριμένη πρωτοβουλία, σε συνεργασία με ένα μη κερδοσκοπικό οργανισμό ('Χαμόγελο του Παιδιού'), με φορείς της κοινωνίας των πολιτών (ιατρικούς και οδοντιατρικούς συλλόγους) και με Ο.Τ.Α., που παρέχουν τις κινητές μονάδες, τον εξοπλισμό, το επιστημονικό προσωπικό, τους χώρους και τους εθελοντές, με κοινωνικό σκοπό την παροχή υπηρεσιών προληπτικής ιατρικής και αγωγής υγείας, χωρίς αποκλεισμούς.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η εταιρεία Skip, η οποία δηλώνει πως *‘η πρόσβαση σε καθαρά φρεσκοπλυμένα ρούχα αποτελεί δικαίωμα για όλους τους πολίτες χωρίς κανέναν διαχωρισμό’*, ανέλαβε την πρωτοβουλία να δημιουργήσει το πρώτο ‘Κοινωνικό Πλυντήριο Skip’ στην Αθήνα, το 2016.

Η πολυετής οικονομική και κοινωνική κρίση και η επακόλουθη δυσκολία πολλών νοικοκυριών να καλύψουν βασικές ανάγκες τους, λόγω χαμηλού εισοδήματος και υψηλού κόστους σε ενέργεια και απορρυπαντικά, οδήγησε την εταιρεία στην πρωτοβουλία αυτή, που προσφέρει δωρεάν πλύσεις και στέγνωμα ρούχων, μέσω επαγγελματικών πλυντηρίων και στεγνωτηρίων, τοποθετημένων σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους, αρχικά στην Αθήνα και από το Σεπτέμβριο του 2020 στο δήμο Θεσσαλονίκης. https://youtu.be/a_qXh-DZhE

Παράλληλα, η κινητή μονάδα κοινωνικού πλυντηρίου skip προσφέρει στήριξη σε περιοχές που πλήττονται από φυσικές καταστροφές, όπως συνέβη στη Μάνδρα Αττικής το 2017, στην Κινέττα Αττικής το Νοέμβριο του 2019, στην Εύβοια το Σεπτέμβριο του 2020 και στην Καρδίτσα τον Οκτώβριο του 2020, μετά τις καταστροφικές πλημμύρες που έπληξαν τις περιοχές αυτές.

Επιπλέον, η εταιρεία προσφέρει δωρεάν απορρυπαντικά για ένα χρόνο σε ΜΚΟ ιδρύματα που προστατεύουν και ανατρέφουν παιδιά, όπως τα ‘Παιδικά Χωριά SOS’, ‘Οι φίλοι του παιδιού’, το ‘Χατζηκυριάκειο ίδρυμα παιδικής προστασίας’, κ.ά..

Επίσης, σε συνεργασία με το δήμο Αθηναίων, έχει δωρίσει εξοπλισμό και σημαντικές ποσότητες απορρυπαντικών, τόσο για τις νέες δομές αστέγων του δήμου, όσο και για την εξυπηρέτηση των ηλικιωμένων τροφίμων του γηροκομείου Αθηνών.

Πρόκειται για μια ιδιωτική επιχείρηση (Unilever Hellas), που στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΚΕ για την κατηγορία προϊόντων Skip, χρηματοδοτεί τη συγκεκριμένη πρωτοβουλία, προσφέροντας δωρεάν προϊόντα (απορρυπαντικά), εξοπλισμό (πλυντήρια, στεγνωτήρια) και υπηρεσίες σε Ιδρύματα, Σωματεία, ΜΚΟ και ΟΤΑ, καθώς και σε άτυπες μορφές αλληλέγγυων δομών (δομές φιλοξενίας αστέγων κ.ά.).

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

8. Πηγές

Ασπρίδης Γ. (2015), 'Εταιρική κοινωνική ευθύνη' – Η όψη του ανθρώπινου παράγοντα στην επιχείρηση, Έκδοση Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.

Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (2008), 'Οδηγός εταιρικής κοινωνικής ευθύνης για μικρομεσαίες επιχειρήσεις', Αθήνα.

'Επικαιροποιημένο Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Οικονομία και την Κοινωνική Καινοτομία' (2023), Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών Υποθέσεων, Μάρτιος 2023.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2001), «Πράσινο Βιβλίο – Προώθηση ενός ευρωπαϊκού πλαισίου για την εταιρική κοινωνική ευθύνη», Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, COM (2001) 366 Τελικό, 18.07.2001, Βρυξέλλες.

Andrea Carolina Silva Niño (2015), 'Social Entrepreneurship and Corporate Social Responsibility: Differences and Points in Common', Journal of Business & Economic Policy Vol. 2, No. 2; June 2015.

Kotler P., (2009), 'Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη - Πώς να προσφέρετε το καλύτερο δυνατό στην εταιρεία και στο σκοπό της επιλογής σας', Εκδόσεις ECONOMIA PUBLISHING.

ICAP (2021), 'Αποτελέσματα Πρωτογενούς Έρευνας Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης σε Επιχειρήσεις'. [Meleti_EKE_LS2021.pdf](#)

[World Business Council for Sustainable Development \(WBCSD\)](#)

<https://csrhellas.org/>

<https://www.anka.gr/index.php>

<https://www.opapcsr.gr/prwtovoulies/omada-prosforas/>

<https://www.skip.gr/koinoniko-plyntirio.html>

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης